

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . glđ. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četrtr leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inserator v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Opozarjamo vse gg. naročnike na nakaznice, ki so priložene današnjemu listu in prosimo, da se jih v kratkem poslužijo. Vsem onim, ki do 15. oktobra še ne poravnajo naročnine za tekoče četrtletje, ustavimo list.

Naročnina se plačuje naprej. Prosimo, da se blagovoli naročnina redno plačevati, ker nam je s tem prihranjenega mnogo dela in sitnosti.

Uprava „Edinosti“.

Politično društvo „Edinost“

priredil

v nedeljo dne 8. t. m., ob 4. uri popol.

javen shod pri sv. Ivanu

z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. O položaju.
3. O ljudskem štetju,
4. Slučajnosti.

Shod se bo vršil v „Narodnem domu“.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 4. Današnji ministerski svet je sklenil konečno, da se imajo jezikovne naredbe razveljaviti brez daljšega odloga. Te dni se objavi dotični preklie.

Dunaj 4. Poslanec Kaiser, načelnik nemško-nacijonalne stranke, oporeka v nekem razglasu vestem, da bi se bili zadnje dni nemško-liberalna in nemško-nacijonalna stranka pogajali radi združenja obeh strank v eno.

P O D L I S T E K.

Vida.

Spisala Kopriva.

Počasi je stopala Berta po ozkem potu in sneg jej je škripal pod nogami; tu pa tam se je stresel z vejice in jo posul z malimi blestečimi snežinkami, a mali svetli solnčni žarki so radovedno gledali skozi veje, slikali tu dolge, raznolike sence, poigravali se na malih ledenih svečicah, ki so visele od vej, in nagajivo poskakovali po nizkem grmičevju, debelih in trhljih storih.

Zašumelo je nekaj — stopinje se slišijo — kdo neki je? —

Tu ondu pri ovinku, kdo se prikazuje? — Mirko Milčič!

Skoro se ga je malo ustrašila Berta, Vrhovska učiteljica, mladega gospodarja. Ravno je mislila nanj in tu je stal pred njo v svoji sivi, zeleno-pošiti lovski opravi, z malo nastran pomakujenim klobučkom. Kako dobro se mu je podala puška in torba, pa ono drzno krivo pero za klobukom. O ta Mirko Milčič! —

NIŠ 4. Danes se je otvorilo izredno zasedanje skupščine s prestolnim govorom kralja Aleksandra. Isti naglašja dobro razmerje Srbije z vsemi vlastmi, omenja novih odnošajev, ustvarjenih vsled mirovne konferencije v Haagu, ter pravi, da se izgredi na srbako-turški meji vsled izdanih naredeb ne bodo ponavljali.

O notranjih razmerah trdi prestolni govor, da so se zadnji čas zboljšale znatno; dohodki da so se pomnožili, ker je narod opustil politične agitacije ter se posvetil plodunosnemu delu.

Glede najnovejših dogodkov pravi prestolni govor, da so uporniki hoteli razdreti pravni red v državi ter se v to svrhu poslužili zarote, v kateri so hoteli umoriti kralja Milana, čegar življenje je toľ dragoceno za kralja Aleksandra, za narod in vojsko. Atentat in razmere v državi so primorale kralja, da se je poslužil pravice razglasiti obsedno stanje. Ta naredba je sedaj preklicana in sedaj se bode, kakor to odgovarja ustavi, zahtevalo odobrenje od strani skupščine. Slednjič opominja kralj poslance, da poklonijo vso pažnjo predlogam, ki pridejo v razpravo.

Stara grešnica.

(Dopis slovenskega politika.)

Slavno uredništvo!

Naprosili ste me, da bi Vam povedal svoje menenje o sedanjem položaju, o krizi in o tem, česa je avstrijskim Slovanom, in nam stanovnikom na jugu monarhije še posebej, pričakovati v bližnji bodočnosti?

Ti mili moj Bog: malo preveč zahtevate od navadnega človeka, ki se sicer neprestano anima toliko za ožje politiško življenje svojega naroda, kolikor za stvari v vsem javnem življenju države, ali ki nima prilike, da bi mogel videti za kulise in gledati, kaj tam snujejo in varè državni čudotvori v alhimistiški kuhinji države? Ali nam res prirede zlata — narodnega pomirjenja, zadovoljstva, jednake pravice in zakonitosti v zmislu državnih zakonov? Ali nam pražijo in kuhajo kako ponare-

«Klanjam se gospica, skoro sem mislil, da me varajo oči, ko sem vas ugledal tu v samotnem gozdu tako samo in zamišljeno».

«O, gospod Milčič, kaj je tako nenavadno, če tudi jaz prihajam enkrat iz zaduhle sobe venkaj na čisti božji zrak?! — Kaj mi ne privoščite niti tega? In zasmejala se je ta Berta tako malo poredno, da so se pokazali drobni beli zobje in sta se napravili dve mali jamici na licih.

O ta Berta je vedela gotovo, da se ji podaja ta veseli nagajivi smeh.

«O gospica, res prav lepo menenje imate o meni, «da vam ne privoščim» — moj Bog, kaj res mislite, da sem tak egoist, tak zavistnik?!»

Malo je majala z glavo, a ga pogledala poredno — izzivajoče: «No, kakor da bi možki ne bili sami egoisti! Mi — in vedno — mi!» in nabrala je ustnice tako-le, skoro zaničljivo. «Menite, da ni res!?» —

«Gospica, že zopet ta predmet, midva se morava pač vedno prepirati. — Kaj neki smo vam storili, da tako prezirno govorite o nas?»

«O nič, gospod Milčič, čisto nič, jaz niti ne

jenje, blesteč prah za omamljenje oči: talmi-zlato v veselje politiškim — kratkovidcem in otrokom?!

Kako bi mogel vedeti to oni, ki gleda stvari le od daleč in kateremu so zastrte sedanje tajnosti iz državne kuhinje? Mogel bi le ugibati. A nehvaležen posel je ugibanje ob taki negotovosti, ob taki zmešnjavi, ko dogodki, vrsteči se jeden za drugim, niti ne dovoljujejo človeku, da bi logično mislil o dogodkih in si jih razpredelil v kakov zistem. Nikdo ne tava rad po temnih hodnikih, ko je vedno v nevarnosti, da potrka na neprava vrata, ali pa dregne z nosom ob kak ogel!

Oprostite mi torej, dragi mi gosp. urednik, ako se ne čutim pri volji, da bi odgovarjal na Vaše vprašanje, kakor je isto sicer v takih časih jako umljivo, sosebno v Vašem položaju. Ne zavidam Vas, gospod urednik! Niste ravno v prijetnem položaju. Čitateji bi hoteli po vsej sili izvedeti kaj konkretnega o sedanjem položaju in o izgledih v bodočnost in toli zaželjenih pojasnil zahtevajo od — Vas! A vi ste ravno tako v temi, kakor so oni, in sem jaz, in smo vsi!

Jaz Vam torej ne morem reči drugzega, nego ono, ki že vedo vsi in ki zveni izza vseh oglov kakor stercotipna fraza: položaj se je zaostрил tako, da živimo sedaj morda v najkritečnejši fazi, v najhujši krizi v vsej dobi takozvanega konstitucionelnega življenja v Avstriji! Situacija je res tako zmedena, da menda niti alhimisti na krmilu države ne vedo, kaka ji bo konečna razrešitev. Več Vam ne morem povedati pri najbolji volji. Ali ker ste me že izzvali — res ne vem, kako Vam je misel ušla ravno na-me —, hočem Vam povedati, kdo je zakrivil, da je država zašla v tako hudo krizo. To je velika stara grešnica, ki je zakrivila že toliko gorjā državi in nje narodom, to je — stara tradicija. Bistreje glave, mirnejši ljudje, resnični patrijotje bi morali razmišljati o tem, kako bi se država iznebila posledie starih grehov. In jaz sem uverjen, da je takih mož v Avstriji, ki bi imeli volje in sposobnosti za to. Ali vedno in povsodi se jim postavlja nasproti stara grešnica, tista »dobra«, neporušna stara tradicija. Ta grešnica jih

govorim prezirno, kakor pravite vi, o ne, jezi me le tista vaša, ne vem, kako bi dejala, samosvest, tisti «mi». — Me uboge ženske smo za vas tako-le bitja niže vrste; za nas mora biti pač velika sreča, če se je kdo teh «gospodov stvarstva» ponižal z svoje visočine doli v našo omejeno obzorje! — Kako bi se človek ne jezil! —

«Gospica, vi ste pač preostra, mi si gotovo ne domišljavamo taeih stvari, nasprotno, mi cenimo in vemo ceniti plemenito žensko in če tudi mož nadkriljuje žensko v mnogih ozirih, je to čisto naravno; moža je že priroda sama obdarila z zmoglostimi, katerih ženska nima in sramotno bi bilo za moža, da jih ne bi porabljal.»

«No, saj to je ravno, tega jaz ne priznavam, da bi možki že od narave bili odlikovani nad nas ženske! Ne govorim, kar se tiče telesne moči ali sicer — sicer! — In če res nazadujemo tudi v družih ozirih, kdo je kriv? — Možki! — Kdo ima vpliv na šolstvo, vzgojo? — Možki, ženske skoro nič! Ženska se ovira na vse mogoče načine, da ne more postati samostojna, mej tem ko pomagajo možkemu od vseh strani! — Le glejte me, le,

št. 1 galanterije; Rocol št. 29, jeden prešič; v ulici Sette Fontane št. 83, hišna oprava; v ulici Solitario št. 20 in v ulici Giulia št. 3, motor na plin in vrednostni papirji.

O Levčevem „pravopisu“.

(Dalje.)

No, slutim, da žudno glavoj zmajuješ! Ej da, verjem, švabljubnim uhom tako oblikovanje ne slove lepo; ali je slovansko in isterski narod govori tako, — sieer pa le rabi slovansko pristno slovo, krasnejše je in vse točnejše izraža, saj Ti tujka ne prihaja na um, ako slovanski misliš...

Kako naj pišemo tuja starodavna imena, gerška in latinska, ustanovili so pravila naši vrli starejši učenjaki in pravopis samo opetuje ona pravila v točkah 466—495.

Kolikor Slovani nemamo svojega izraževanja za imena tujim sodobnim narodom lastna: za grmanska, madjarska, talijanska, španjska, portugalska, francoska, angleška... imena, bilo bi najboljšje, da jih pišemo svojim pravopisom, fonetiški, to je, da jih pišemo po naše kakor jih dotični narodi izgovarjajo; saj imamo za tako pravilo najboljši vzgled v naših ruskih bratih, o tem se uveriš, dragi moj, pogledom na rusko »Njivo«, tedenski krasno prikazovani leposlovni list, ki Tebi nej nepoznan, mislim in upam.

To pravilo naj bi služilo vsem Slovincem brez izjeme, zato moramo najodločneje pobijati g. profesorjev nauk, kakor ga nam v točkah 496, 501 in 514 razklada. Čemu naj švabska osebna imena ostajajo v slovensčini vsele neizpremenjena, ohranivši svojo švabsko obliko? Mar so Švabi tako svetisveti (sacrosanti), da drugi narodi niti njihovih imen ne bi smeli po svoje oblikovati, da bi jih tako vsaj izgovarjati mogli? — In čemu hoče g. profesor mej slovenskim narodom stvarjati neko boljarstvo, kateremu namenja nekakov bolj imeniten jezik, nego sploh narodu, ki ga imenuje preprostim (sehr gemein, zu gemein) in ga hoče tore odvrivati od napredovanja in popolnjevanja?!... Ej, duša moja, vsem vsem nam bodi le jeden edini jezik, jeden edini čisti mili jezik jednim samim pravopisom, kajti

Svečenik, pastir, težak, mornar,
činovnik, učitelj in vojak,
obrtnik, trgovec, oratar,
oh, kdor rod naš ljubi, zanj skrbi,
oni le slovenski je boljar, —

drugega plemstva slovenskemu narodu ne treba.
(Pride še.)

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

London 5. »Daily Chronicle« javlja iz Capstadta: Guverner Milner in predsednik zveze »afrikanderjev« (potomec v južno Afriko priseljenih belih starišev), Hofmaier, sta imela včeraj konferenco. Včeraj so se generali George White, Forestier in Walther sešli v konferenco z vojaškimi oblastmi.

Le Creusot 5. Vsled sklepa, storjenega na včerajšnjem zborovanju štrajkujočih, so ti poslednji poslali ministerskemu predsedniku Waldeck-Rousseau pismo, v katerem ga prosijo, naj on razsodi. Listi so ugodno vsprejeli to idejo ter menijo, da se razsodbi predsednika uklonejo toliko štrajkujoči, kolikor tudi posestnik rudnika, Schneider.

Pariz 5. Za soboto pričakujejo tu ruskega ministra za vnanje stvari, grofa Muravjeva.

Pariz 5. Ruski minister za vnanje stvari, grof Muravjev, se je podal v družbi ministerskega predsednika Silvela v kraljevo palačo, kjer je imel s kraljico-regentinjo kratek pogovor, na katerem ni bil navzoč noben drugi. Na to je grof Muravjev odpotoval v Biaritz. To potovanje grofovo je izključno le čin uljudnosti.

Rujav, pristen, navaden angleški sladkor

dobiva se edino v moji zalogi ter ga prodajam po zelo ugodnih cenah. Priporočam se

Anton Godnig
trgovec, Via Nuova.

Paziti na ponarejanja.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresnice, ogledal in železnih blagaju, po cenah, da se ni bati konkurence.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd

Steklenica z navodilom stane le 20 nvé.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST

Paziti na ponarejanja.

Priznana najboljši z važnimi patentiranimi novostmi lastne iznajdbe tehnično dovršeni

glasovirji

dobe se najbolje in najceneje direktno pri tovarnarju

Henrihu Bremitz

o. kr. dvornemu zalagatelju.

Trst — Borzni trg številka 9 — Trst

Ilustrirani katalogi na zahtevanje franco.

0000 Pristni 0000 domači izdelek naravne slivovke lastnikov

Hijacintjevo & Pretkovec

v Krapini (Hrvatsko).

Zastopana po

Dragotinu Venturini v Ljubljani

Tržaška cesta št. 27.

Ženitbena ponudba

28-letnem trgovski pomočnik, kat. vere, delaven in varčen, ki ima nekaj lastno prihranjenega denarja, želi seznaniti se s pridno gospodično, dobro gospodinja z nekoliko primoženjem, eventuelno z udovo 26.-30. let, ki ima precejšnjepremoženje z gostilno ali prodajalnico.

Samo resne ponudbe z fotografijo naj se pošljejo upravnistvo »EDINOSTI« pod kuverto z naslovom: »Št. 14. Pridne roke in srečen zakon«.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . » 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . . » 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od . . . . . » 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Išč ejo se dobri, zastopniki agentje in potovalci.

R. PRETNER - TRST

via Geppa št. 5.

Spedijska in komisijska poslovnica.

Vsprejme vsakovrstna zastopstva.

Priporoča se slavnemu slovenskemu trgovskemu svetu in drugemu občinstvu za vsake vrste pošiljatve bodisi o dovažanju v Trst ali izvažanju iz Trsta. Preskrblja vse potrebne manipulacije na carinskih uradih, vsprejemlje blago v pohranu.

Oprt na na veliko izvežbanost, pridobljeno v 10-letnem delovanju v tej stroki, zagotavlja lahko najtočnejšo postrežbo.

R. Pretner.

Korespondenca se vodi v slovenskem, hrvatskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld.	1.000.000.—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje		13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju		1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju		49.465-07
Rezerva na razpolganje		500.000.—
Rezerva zavarovanja proti premiananju kurzov, bilanca (A)		333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premiananju kurzov, bilanca (B)		243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje		500.000.—
Občna rezerva dobičkov		1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdiriva št. 2, (v lastni hiši).

FILIJALKA

BANKE UNION

V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli,

kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 $\frac{1}{2}$ %	proti 5 dnevni odpovedi
„ 2 $\frac{1}{2}$ %	„ 12 „ „
„ 3 $\frac{1}{4}$ %	„ 4 mesečni „
„ 3 $\frac{1}{2}$ %	„ 8 „ „
„ 3 $\frac{3}{4}$ %	„ 1 letni „

Napoleone:

po 2 %	proti 20 dnevni odpovedi
„ 2 $\frac{1}{2}$ %	„ 40 „ „
„ 2 $\frac{3}{4}$ %	„ 3 mesečni „
„ 3 %	„ 6 „ „

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25. oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2 $\frac{1}{2}$ % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.